

Sendikaya ait tesislerde sadece maliyeti karşılayacak bir bedel karşılığında olsa dahi verilecek konaklama hizmetine ilişkin KDV uygulaması hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.06.18.02-32172-7878-676
Tarih	27.10.2010

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

ANKARA VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Usul Grup Müdürlüğü)

Sayı : B.07.1.GİB.4.06.18.02-32172-7878-676

27/10/2010

Konu : Sendikaya ait sosyal tesiste verilen hizmet karşılığı bedel alınması durumunda iktisadi işletme oluşacağı ve oluşan iktisadi işletmenin defter ve belge yükümlülüğü hk.

İlgi dilekçenizde, ... Vergi Dairesi Müdürlüğü'nün ... vergi numaralı mükellefi olduğunuzu; sendikanıza ait "eğitim ve dinlenme tesisi" olarak hizmet veren binanızda seminer ve benzeri eğitim toplantıları yapıldığı ve üyelerinize konaklama hizmeti verildiği; tesis çalışanlarının sendikanızın kadrolu elemanları olup, tesis üzerindeki her türlü tasarruf yetkisinin sendikanız genel yönetim kuruluna ait olduğu, 2010 yılından itibaren tesisin idame giderlerini karşılamak üzere sendikanız üyelerinden konaklama karşılığı bir miktar bedel alınması düşünüldüğü belirtilerek, bu uygulamanın iktisadi işletme oluşturup oluşturmayacağı, kurumlar vergisi ve katma değer vergisi karşısındaki durumu ile ayrı bir muhasebesinin olup olmayacağı

ve defter tutma yükümlülüğü hakkında Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

1- KURUMLAR VERGİSİ YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRME:

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 1 inci maddesine göre dernek ve vakıflar kurumlar vergisi mükellefleri arasında sayılmazken, aynı maddenin (ç) bendi ile dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmeler kurumlar vergisi mükellefiyeti kapsamına alınmışlardır. Aynı Kanunun 2 nci maddesinin beşinci fıkrasında, dernek ve vakıflara ait veya bağlı olup faaliyetleri devamlı bulunan ve sermaye şirketleri ile kooperatifler dışında kalan ticari, sınai ve zirai işletmelerin dernek ve vakıfların iktisadi işletmeleri olduğu, aynı maddenin altıncı bendinde de dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmelerin kazanç amacı gütmemelerinin, faaliyetlerinin kanunla verilmiş görevler arasında bulunmasının, tüzel kişiliklerinin olmamasının, bağımsız muhasebelerinin ve kendilerine ayrılmış sermayelerinin veya işyerlerinin bulunmamasının mükellefiyetlerini etkilemeyeceği, mal ve hizmet bedelinin sadece maliyeti karşılayacak kadar olmasının, kar edilmemesi veya kârın kuruluş amaçlarına tahsis edilmesinin bunların iktisadi işletme niteliğini değiştirmeyeceği hükme bağlanmıştır.

1 seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinin dernek veya vakıflara ait iktisadi işletmelerle ilgili (2.4.) bölümünde; iktisadi işletmenin belirlenmesinde iktisadi işletmenin en belirgin özelliğinin bağlılık, devamlılık ve faaliyetin ticari, sınai veya zirai bir mahiyet arz etmesi olduğu diğer bir anlatımla iktisadi işletmenin unsurlarının ticari faaliyetin de temel özelliklerinden olan, bir organizasyona bağlı olarak piyasa ekonomisi içerisinde bedel karşılığı mal alım-satımı, imalatı veya hizmet ifaları gibi faaliyetler olduğu, Kanunun bu gibi halleri tek tek saymak yerine, dernek veya vakıf tarafından piyasa ekonomisi içerisinde icra edilen tüm iktisadi faaliyetleri kapsamına aldığı, satılan mal veya hizmete ait bedelin sadece maliyeti karşılayacak kadar olmasının, kâr edilmemesinin, kârın kuruluş amaçlarına tahsis edilmesinin iktisadi işletme olma vasfını değiştirmeyeceği açıklanmıştır.

Vergi uygulamaları bakımından dernek olarak kabul edilen sendikaların tüzel kişilikleri itibarıyla kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunmamaktadır. Ancak, iktisadi işletme oluşturacak şekilde ticari, sınai ve zirai faaliyette bulunulması halinde bu faaliyetleri nedeniyle kurumlar vergisi mükellefiyeti tesis ettirilecektir.

Buna göre, Sendikanıza ait eğitim ve dinlenme tesisinde verilen konaklama hizmetinin karşılığında masrafları karşılayacak kadar da olsa bir bedel alınması halinde sendikanıza ait iktisadi işletme oluşacağından kurumlar vergisi mükellefiyetinin tesis edilmesi gerekecektir.

2- KATMA DEĞER VERGİSİ YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRME:

Katma Değer Vergisi Kanununun 1. maddesinin 1. fıkrasında; ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde Türkiye'de yapılan teslim ve hizmetlerin katma değer vergisine tabi olacağı, 3 fıkrasının (g) bendinde de, genel ve katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birliklere, üniversitelere, dernek ve vakıflara, her türlü mesleki kuruluşlara ait

veya tabi olan veyahut bunlar tarafından kurulan veya işletilen müesseseler ile döner sermayeli kuruluşların veya bunlara ait veya tabi diğer müesseselerin ticarî, sınaî, ziraî ve meslekî nitelikteki teslim ve hizmetlerinin katma değer vergisine tabi olduğu hüküm altına alınmıştır.

Aynı maddenin 4. fıkrasında ise, ticari, sınaî, ziraî faaliyet ile serbest meslek faaliyetinin devamlılığı, kapsamı ve niteliği Gelir Vergisi Kanunu hükümlerine göre; Gelir Vergisi Kanununda açıklık bulunmadığı hallerde, Türk Ticaret Kanunu ve diğer ilgili mevzuat hükümlerine göre tayin ve tespit edileceği, 5. fıkrasında ise, bu faaliyetlerin kanunların veya resmî makamların gösterdiği gerek üzerine yapılması, bunları yapanların hukukî statü ve kişiliklerinin, işlemlerin mahiyetini değiştirmeyeceği ve vergilendirmeye mani teşkil etmeyeceği hükme bağlanmıştır.

Yukarıda yer alan hükümler çerçevesinde, Sendikanıza ait tesislerde sadece maliyeti karşılayacak bir bedel karşılığında olsa dahi verilecek konaklama hizmeti katma değer vergisine tabi tutulacaktır.

3- VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRME:

Vergi Usul Kanununun 153'üncü maddesinde, kurumlar vergisi mükelleflerinin işe başlamayı vergi dairesine bildirmeye mecbur oldukları; 172'nci maddesinde, dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmelerin defter tutmaya mecbur oldukları; 176'ncı maddesinde defter tutma bakımından iki sınıfa ayrılmış tüccarlardan I'inci sınıf tüccarların bilanço esasına göre, II' nci sınıftüccarların ise işletme hesabı esasına göre defter tutacakları; 177'nci maddesinde, her türlü ticaret şirketleri ile kurumlar vergisine tabi olan diğer tüzel kişilerin I'inci sınıfa dahil oldukları hüküm altına alındıktan sonra, 182'nci maddede, bilanço esasında tutulacak defterler sayılmış, 220'nci maddede ise tasdiğe tabi defterlere ilişkin hükümler yer almıştır.

Bu itibarla, Sendika Genel Merkezinizin kendi tesislerinde vereceği konaklama hizmeti karşılığında sadece masrafları karşılayacak kadar da olsa bir bedel alınması halinde, sendikaya bağlı bir iktisadi işletme oluşacağından ve oluşacak iktisadi işletmenin kurumlar ve katma değer vergisi yönünden mükellefiyeti olacağından, Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre birinci sınıf tüccarlar tarafından tutulması gereken defterlerin iktisadi işletme için ayrı olarak aynı Kanunda belirtilen süreler içinde tasdik ettirilerek kullanılması, muhasebe kaydının Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğlerine uygun olması ve Sendika Genel Merkezinizin muhasebe kayıtları ile iktisadi işletmenin muhasebe kayıtlarının birbiriyle karışmasını önleyecek şekilde ayrı ayrı izlenmesi, ayrıca aynı Kanunun belge düzeni ile ilgili hükümlerine riayet edilmesi gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Vergi Dairesi Başkanı a.

Grup Müdürü V.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026